

Catalunya Artística

ANY III. — BARCELONA, 6 FEBRER 1902.

GENT NOTABLE DE CATALUNYA

Núm. 87

15 cèntims

POMPEYO GENER
per Ramon Casas.

Gent notable de Catalunya

POMPEYO GENER

He pensat moltes vegades que Nostre Senyor va fer tres menas de cervells: uns en què no hi ha res ni pot entrarhi res; uns altres en què no hi ha gran cosa però pot entrarhi molt; y uns altres en què hi es tot y encare hi queda lloch per entrarhi tot lo que vagi venint. An' aquesta categoria perteneix el cervell d' en Pompeyo Gener.

Perquè encare que, no diré tot Barcelona, sinó tot el món coneix an en *Peyo* crech que són molt contats els qu' el coneixen bé. Per uns en Pompeyo Gener es l' autor de la *Mort y el Diable*, *Las Inducciones*, *Amigos y maestros*, y altras tantas obras qu' en llibres y periòdichs corren per aquests mons de Deu de má en má y de llengua en llengua. Per altres es el *Peyo de las cosas*, el *Peyo bohemi*, *bon vivant* sempre ab un acudit á punt, sempre disposat á despedassar un bon biftech y á engolirse uns cuants bochs de cervesa, especie de Juheu errant que tant aviat es aquí com á París com á Constantinopla, més que Juheu errant una especie de Sant Antoni qu' al mateix temps es per tot arreu.

Donchs bé, tots tenen rahó, però tots se quedan curts.

Perquè en *Peyo* es tot aixó y molt més. Es un philosoph, un sociòlech, un polítich, un home de ciencia, un escriptor brillant, un crítich refinat, un bromista, un bohemi, un gurmant y un *gourmet* tot en una pessa.... y ¿qué més? un artista, sí, un artista; perquè lo que pochs saben es qu' en *Peyo* en sa joventut dibuixava—y dibuixava bé—pintava—y pintava bé—feya versos—y els feya bé. Y crech que tot lo que volgués fer ho faria y ho faria bé. Y tant segur estich de lo qu' acabo d' afirmar, que sense por d' enganyarme juraria, qu' els llibres qu' en *Peyo* porta al cap, han de ser, si vol, cent vegades millors qu' els qu' ha donat á l' estampa.

Y qui vulga saber més d' ell, que llegeixi las sevas obras y lo molt que respecte d' ell s' ha escrit aquí y fora d' aquí, qu' á mi no 'm permeten dir mes ni la antigua amiatat que ab ell m' uneix, ni l' espay que m' ha ofert el director de CATALUNYA ARTÍSTICA.

APELES MESTRES.

Días endarrera vaig llegir, en *El Imparcial* de Madrit, una correspondencia d'un poble de la montanya de Cáceres, explicant l'obra generosa que quatre homes han emprés en aquell recó de mon y qu'extesa y escampada per tot arreu, sería l' camí pera arribar, poch á poch, pero ab seguretad, á la tan desitjada regeneració d'Espanya.

En aquell poblet perdut entre las neus de la serra, se reuneix la gent cada dissapte en la sala del estudi y á n allí el capellá, el mestre, el secretari y el metje, 'ls hi explican bonament lo qu'ells saben, sense flors ni galas retóricas, barrejant lo d'utilitat práctica per la vida, que 'ls ajudi á millorar el benestar material, ab coneixements morals y intellectuals que 'ls hi aixamplin y enlayrin l'esprit.

Aquesta obra, seguida modestament, obscurament, durant molts anys per aquells bons amichs del poble—que sense bombo ni soroll de cap mena, fan més per la seva emancipació que molts apóstols de boquilla, que volen redimirlo á forsa de saliva gastada en meetings més profitosos per ells que pe'ls demés—aquesta obra generosa d'aquells quatre veritables apóstols, repetim, ha conseguit en l'espay d' alguns anys, endolcir las costums y fer d' aquell poble un veritable model. Sols un detall será prou pera confirmarho: malgrat y la pobresa dels habitants, l'únich edifici gran, espayós, ab honors de palau, comparat ab las rónegas casotas que l'envoltan, es l'escola.

Aquest detall, aquí á Espanya, ahont ningú 's recorda de l'ensenyansa, diu més en favor d' aquells senzills estremenyos que molts planas d'alabansas.

Heus aquí els resultats de la tasca escomesa en un recó de montanya, per quatre homes, prou generosos pera treballar, no ab l'afany de conquerir honors y gloria, sino, pe'l benestar dels homes que 'ls envoltan y de retop, en benefici propi.

Quín no fora l'enlayrament de l'ánima na-

cional, el dia que aquesta obra se generalís, el dia que en cada llogaret, els homes més ilustrats se prenguessin la pena de fer entrar els seus coneixements en els cervells adormits de llurs convehíns?

Avuy dia, desgraciadament, son pochs els homes qu'hi veuhen prou clar pera comprendre que al ensenyar á'n els demés, treballan en profit d'ells mateixos. L'egoisme, aquest vel de Maya que tapa'ls ulls dels homes, no'ls hi deixa veure'ls llassos que'ls lligan ab els demés sers que'ls enrotllan y encegats pe'l mateix, se creuhen aislats en l'Univers y no més pensan y treballan per ells—els infelissos!—com si l'home pogués aconseguir la seva complerta independència, creadora de la felicitat absoluta, sense deslliurar á'n els demés homes.

L'home, visquent en societat, sofreix, sense que pugui lliurarsen, las consecuencias de embrotament moral y intelectual de las altrás individualitats que componen el tot social. Per més qu'enlayri el seu esprit per l'estudi, si la massa continua indocta, la seva ciencia no po-

drá donar els fruyts que donaría, perque la ignorancia dels demés, pesant sobre las sevas iniciativas, no li deixarán pendre volada y'l farán aletejar sempre arrán de terra.

Ademés, el desacort existent entre'l seu interior y'l medi exterior que l'enrotlla, el farán viure en lluyta perpétua, dolorosa. Y si tantantse en el seu egoisme, clou totas las sevas energías en lo interior de la seva ánima, si deixa escolar la seva vida en contemplació improductiva, tampoch podrá viure tranquil, perque l'esprit enlayrat se neguiteja en la inacció y aquest neguit de las forsas que no poden esparcirse, 'l consumirà com carbó que consúm el mateix foch á que dona vida, sino'l porta al embrotament, mort moral, tant ó més terrible, que la mort física.

Cal tenir present, cal fer entrar en tots els esprits, l'idea de que la millor manera d'aconseguir la felicitat propia, es treballant per la felicitat dels altres, pera apartar á'n els homes d'aquest egoisme mal entés y suicida, que deslligantlos y contrapuntantlos ells ab ells, fa

 RECÓNS DE CATALUNYA

MONTANYAS REGALADAS...

perdre la més grossa y la millor part de las sevas energías, en lluytas improductivas per l'avens y'l benestar de l'Humanitat.

Tenim que desenganyarnos: l'home treballant exclusivament per la seva felicitat individual, no podrà may sobrepujar de gran cosa la felicitat mitja de la societat en que viu. Hi ha que tenir en compte que la felicitat no la dona solsament el benestar material, las riquesas, sino que consisteix en la relació de totas las necessitats, morals y materials, y'ls medis de satisferlas.

Heus aquí com l'obra, eminentment altruista, d'aquells quatre apóstols de las montanyas estremenyas, se traduheix en resultats egoistas, ó sigui en benefici dels seus mateixos autors.

Aquest egoisme benefactor que'ns porta á treballar pe'ls demés al treballar per nosaltres; aquest egoisme, social podríam dirne, en contraposició á'n el que sols se preocupa de la propia individualitat, es el que ha de venir á sustituir en las conciencias, á l'altre egoisme infecond, si volen que la regeneració tan putinjada en articles y discursos, sigui un fet, més tart ó més d'hora.

Y aquesta tasca l'han de fer els joves; els joves d'ànima y de cos, que tenen la forsa dels anys; la generositat de l'ànima; el caliu de las ideas novas y redemptoras.

Avuy els joves ens apleguém en las ciutats, y vivint entre'ls de la mateixa comunió d'ideas ens fem un mon artificial, tot vida y moviment, qu'ens dona la il·lusió de que'l veritable mon exterior á nosaltres, se mou y avensa en el mateix sentit nostre; y'ns enganyém.

Cuan per atsar sortím d'aquest petit cercol qu'enclou la nostra vida, topém dolorosament ab la realitat de las cosas: la velocitat adquirida pe'ls nostres esprits, s'estrella contra l'immovilitat absoluta dels que pensavam que'ns seguían. Allavors ens doném compte de que vivím dos sigles endevant dels altres y torném á ficarnos, ferits y desencoratjats, en el nostre petit mon, pera no sortirne.

Qu'hem de sortir si volém fer profitosa la nostra vida. De qué servirían els nostres entusiasmes per l'Art, el nostre afany pe'l bé y la justicia, si s'han de consumir miserablement en nosaltres mateixos, sense ferlos compartir á'n els demés?

Sortimne dels ateneus, dels cenacles: bai-

xém á trobar á'n els qu'están sota del nostre nivell, per'enlayrarlos fins á nosaltres.

Sortím de las ciutats: la nostra feyna es á la campanya. Sortím d'aquest petit cercol egoista que'ns hem creat y aném á escampar, per plans y montanyas, la llum que portém á dintre, la llum qu'ha de despertar las ánimas ensenyadas dels que viuhen en llogarets arrecornats.

Aquesta es l'obra que'ns toca fer, á exemple d'aquells quatre apóstols de la serra de Cáceres. Sino ho fem aixís, per més que tinguém l'il·lusió de que aixequém el vol cap á'n el nostre ideal, el pes de la massa indocta que havém d'arrossegar, farà sempre impotents las nostras alas.

JOSEPH PIULA.

El plor de la paret.

Al mitj de la planura verdejanta
que, amarada de llum, panteja y vibra
assaborint el Sol que l'enlluherna,
s'aixeca la paret, rónega, humida
á claps escuarterada
per las plujas, el vent, y la calitja.

Ab un ruixim de foch el Sol l'inonda
y ella, li diu baixet, estemordida,
tot amarrant las pedras centenarias:
— Tingas pietat de mi! ¿Per quém calzinas
si sols me restan forsas
pera a'xecar el front, per sostenirme?

Bé que abrusis las plantas, ellas ténen
fondas arrels clavadas per nodrirse,
y al teu escalf la sava els hi circula
y las pinta l'alegra clorofila!
¡Deixam en pau; ¡no'm cremis
el migrat temps qu'em resta encar de vidual—

Y s'adorm; y somia alletargada
fins que la nit frisosament arriba,
que blanca, vertical y magestuosa,
la plana creuha com en millors días...
¡Se creu qu'encar refrena
del ample rieral las esbranzidas!

Y's deixonda... y las pedras escampadas
com ossos insepults, per terra mira,
y, brandada pe'l vent gemega y plora
á la blana claror de la celistia,
y sas amargas llágrimas
tota la nit, sense remor destilan!

MANE. MARINEL·LO.

Poemet.

Introducció.

Jo vull pau!... Vull pau pera viure; no vull l'interminable inquietut de las grans vilas! Jo vull la pau profunda dels cims altius que serenament reposan; jo vull la pau profunda de la mar calma... Cor meu ¿la pau tan desitjada has d'assolirla?

Ella.

La he vista, m'hi he acostat y he respirat son ayre. Els meus llavis no han pogut dirli ni un mot, pero'l meu cor li ha aixecat un himne.

Entre'l gran bullir de la multitud m'hi só acostat y hem contemplat la festa, ella y jo, acostats, com si fossin amichs... no'ns coneixíam.

¡He respirat l'ayre qu'ella respirava, la he sentit viure al meu costat, ha estat amiga meua per una hora!

Era hermosa. Perfils suaus y delicats. Ses ulls, que convidavan á la vida, han trasbalsat mon esser y allí, al seu costat, sentintme home, he comensat el somni.

Cor meu, mon cor, la pau tan desitjada sols

l'assoleixes cuan en alas del somni s'allunya el meu esperit'...

El somni.

—¡Vina ab mí, vina ab mí, oh bella encarnació de la meua felicitat!

—¿Ahónt me portas?

—No ho sé... vina ben lluny...

En l'alta soletat de las montanyas ¡que bellament ens podrém estimar! A plé ayre y á plé sol, una abrassada y un petó penetrant! A plé ayre y á plé sol dalt de la montanya estimar-nos tots dos, dominant d'un cop d'ull cims y cims, planas y planas, que s'allunyan en un etern encant. Y vejent defallir el penetrant repós de la teua mirada el meu cor s'anirà alçant y abrassante fort, tot plé de vida, entonarem un cant.

Realitat.

Mes, somni ha sigut. La realitat es aquí encara igual. Ella á prop meu ben hermosa y delicada; jo respirant son ayre que ubriaga, sentintla viure al costat meu.

Vull dirli una paraula... pero la multitud formiguejant s'escampa fent una gran onada y ella s'allunya y's pert entre la gent.

Adeu... la dolsa amiga d'un instant; encarnació vivent de la meua felicitat... De tú, sols me'n queda'l bell somni y l'anyoransa... sols me'n resta la poesia.

Per pena del meu cor, sé que may més t'haig de tornar á veure; sé qu'ets la felicitat sempre esperada y jamay obtinguda; sé qu'ets visió de ciutat, ombra viva que fuig de cop y volta y fuig per sempre...

¡Adeu!...

Mos llavis no han pogut dirli un sol mot, pero'l meu cor li ha aixecat un himne... Y ha fugit arrossegada per l'incansable anar y venir de la ciutat.

Jo vull pau! jo vull la pau pera viure, l'inmensa pau del cels seréns.

JOAN OLLER Y RABASSA.

Janer 1902.

Pirinenca.

La boyra, en el Pirineu,
junt ab las herbas s'ajeu
tota mandrosa,
las enmantella ab amor
refregantshi de dolsor....
després s'ajoca.

Cuan néix el dia joliu,
cuan el sol en l'espai riu,
s'alsa la boyra,
á las herbas fá un petó,
y al sentir tal emoció
las herbas ploran....

XAVIER GAMBÚS.

Reus.

*
* * *

Si el cel es ben blau
el Sol també hi brilla,
mes no entra en mon cor
ni un raig d'alegria.
Sols la tristor
dins de mi nia.

El cel s'enfosqueix,
el Sol ja no hi brilla,
y el fosch de la nit
me porta alegria
al fondre en mon cor
una gelosia!

LLUIS G. MANAU.

La somera de la Rosa

NOVELETA DE COSTUMS.

(Continuació)

Doncas bé: á las mans del Pere Llopis acabava de posar el pandero el dimoni de la casualitat, ó el mal esperit de la Sileta. Quina de las duas tenia la culpa no ho he pogut esbrinar encara; pro com las duas son donas, no crech que Deu m' ho tinga en retret á l'hora de la mort, si dich que á junts y á solas eran ellas molt capassas de fer semblant malifeta.

A la primera escomesa d'en Pere, l'Estudiant l'engegá al pati del os, y lo mateix succehi á la segona, y fins á la centéssima; pro á la mil y una va dirli sens alzar la veu y tot fent la mitja rialla:

—Digas á la Sileta que si ella es tretze, jo soch catorze, y que si s'ho ha posat al cap, s'ho tindrà de baixá al peus... Y ara, Pere, fesme la mercé de tocá'l pirandó, si no vols que't dongui una morrada de Cristo, que per un may més te fassi passar las ganas de venim ab bestiesas.

Y ab tot y la bravatada, vá quedás tan tranquil y mitj rient com avans.

Si; prou! Penséu que'l casamenter ne feu estat? Donchs com si l'Estudiant ho hagués dit á la paret, l'ensent-demá me'l torna á embestir com si no hagués passat res.

El Sebastiá no tenia altre remey que matar al Pere ó casás ab la Pubilla, si's volia veurer lliure de la perfidia del casamenter; y com es poch agradós tenir certa mena de tractes ab la Justicia, una nit l'Estudiant, tot amohinat, va posás á cavilar; y cavila que cavilarás els daltibaixos de la cosa; y rumia que rumiarás la cara y la creu del negoci; y girat y tómbat sense poder empaytar el dimoni de la son, que tot fugint li feya magarrufas, esdernegat y per veure si á la fi podría aclucar l'ull, va pendre el generós determini d'oferis en sacrifici á l'altar de la felicitat de la Rosa; y tan bon punt ho hagué fet, s'adormí ab la tranquilat de l'ignocencia y sentli tombarellas pe'ls llavis la mitja rialleta dels justos. Ja's veu que no va somiar ab las tretze de la Sileta y ab el greix que l'enfutismada posaria tan bon punt com sapigués que podia cantar el *co-co-ro-co*: per que si així hagués sigut ¿com redimonis havia de dormir ab tant de repós un home com ell,

fet de carn y ossos y ab uns nirvis més tivants que cordas de guitarra ben trempada?

Y al apuntar el día, ja tenia devant al talós del Pere, que li deya:

—Y bé, qué tenim d'alló?

—Que vols que tinguém?—feu tot amohinat. Perque un pugui casás, es menester que dos hi vinguin be...

—Vatua el mon dolent! Que vá de bó—preguntá el Pere, obrint uns ulls com unas lluhernas.

—Tu dirás.

—Ajajá!—va fer el casamenter, tot esmo-lantse las mans d'alló més depressa.—D'aixó'n dich posás en la rahó com Deu mana y aconsellan las particulars conveniencias del particular honrat, ab l'honradés dels homes de cúbica que no's giquen passar la má per la cara, perque cassan las aurenetas al vol...

—Doncas bé—digué l'Estudiant, tallantli'l fil de l'arenga, que pe 'l lluch que treya hauria sigut més llarga que un día sense pá—veges com sona la Rosa, y segons com, ja pots tirar endevant.

—Com sona! Com sona! Y com vols que soni, criatura de Deu? Que potser te pensas que'n Llopis se mama'l dit, y que no sab tots els ets y uts y tots els dallonsas de las conveniencias particulars del particular? Si cuan tú hi vas jo ja'n torno, pobre pipioli! Y doncas que 't pensavas?

—Y qué diu?

—Y qué vols que digui aquell cor de pasta d'agnus?

—Be, qué diu?—insisti l'Estudiant.

—Doncas diu que ab tants marits com se li han anat al cel tot d'una volada, fins li sembla mentida qu'encara siguis viu; y ja la malancora la pensa de que, qui sab, ¡vatua nada! sí tu també li darás un disgust.... Pro lo que jo li he respost pera consolarla: «No parlém de tristesas, dona, que un ó altre t'ha de plorar, si no has pres el determini de que't soterrin ab la palma de las viudas... Vaja! vols que t'ho diga? La tens sense senderi y del tot enlluernada ab la lluherna dels teus ulls; y de tantas pampallugas, fins las camas li fan figa. Creume.

Grandíssim palatreca! Com s'havía d'haver acostat á la Rosa pera contarli aquell cuento, cuan la pobrissona encara plorava al marit perdut, com tórtora desconsolada?

Pro ho vá fer sense posás cap pedra al fetje;

y encara que la Pubilla, farrenya y ab mirada de tres deus, lo rebé ab uns rebufos d'alló mes propis pera fer perdre confiansa á un casamenter menys acreditat, al cap-de-vall el castell comensá á flaquejar y la Rosa, be s'ia pera lliurás d'una migranyada de tots el diables, be s'ia perque l'Estudiant li fes pesa, lo cert es que á la tersa ó quarta escomesa, com 'el gall que s'ha fet amo del galliner, el Pere, d'alló mes torrat, va pogué cantar el co-co-ro-có.

III.

La nova del casament concertat se va esbombar per la vila sense que ningú la cregués, perque el Sebastiá gosava fama d'espavilat, y la gent no arribava á capir com una truyta com ell se deixava caurer al vertról; pro tant y tant ho assegurá la Sileta, mes tova que si hagués tret la Rifa dels Empedrats, y tanta retórica esmersá el casamenter pera convencer als incréduls, que á la fi y al remato, comensaren á creurer en la possibilitat d'aquella mena de suicidi.

Pro qui 's feya creus, perque aquell disbarat no li cabia á la closca, era el germá gran del Sebastiá. Encara que un ángel del cel hagués aposta baixat á la terra pera innovarli, no ho haguera cregut, sino li hagués confessat el mateix Estudiant; el cual estava tan tranquil com si fos la persona menys interessada de Montalbá en un negoci que feya tant de soroll.

—Pro, cap cigrany; que t'has tornat boig?—va dirli l' hereu.

—Tot podria ser—feu el Sebastiá, absas habituals tranquilitat y mitja rialla.

—Y estás ben resolt á fer eixa etzagallada?

—Psé!

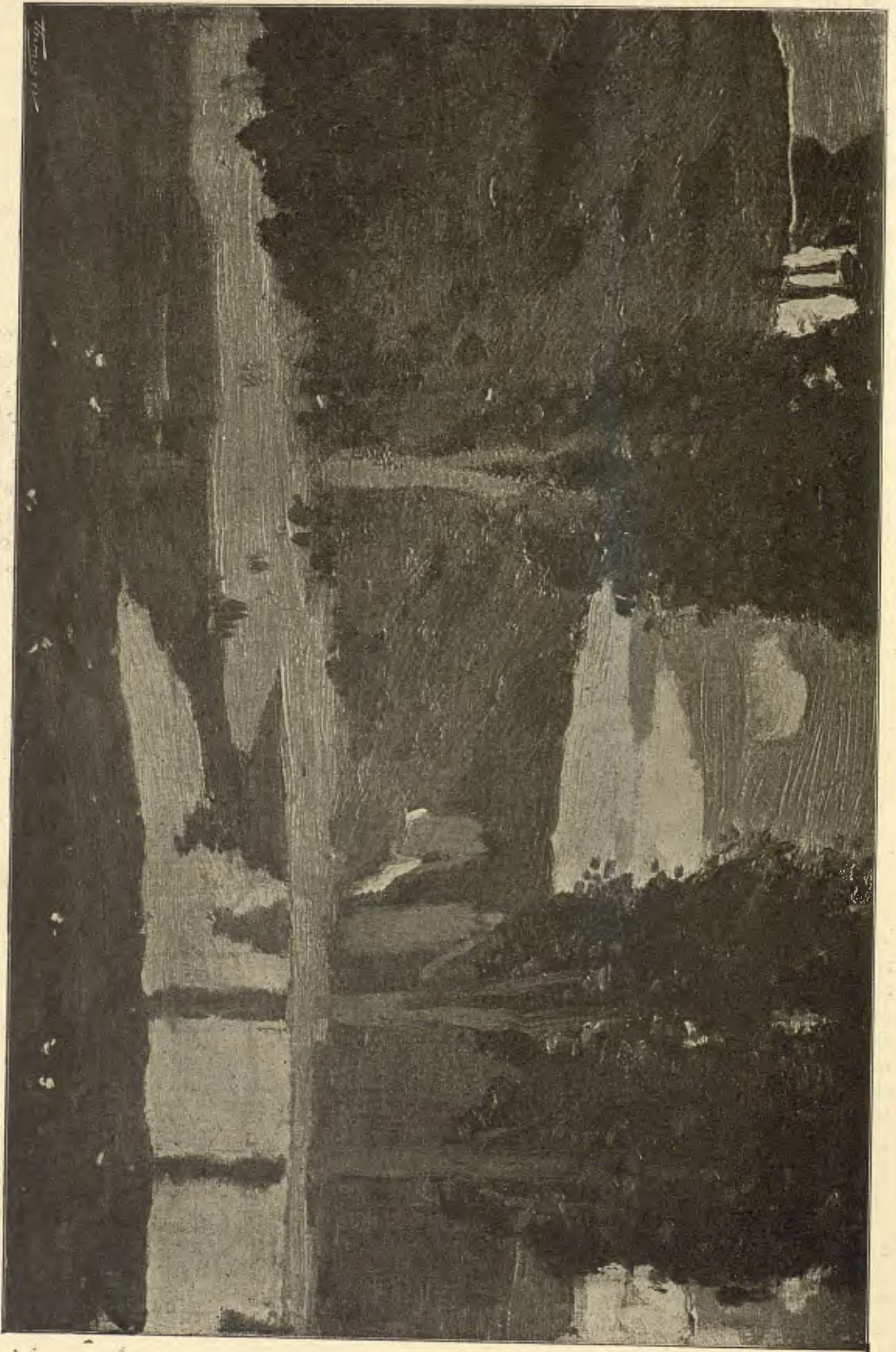
—Es que no sabs, ánima de canti, que la Pubilla te al cos mitja dotzena de reys?

—Massa que ho diuhen; pro á mi els reys no 'm fan pahor. No sabs que so realista?

—Mes no consideras que aquella dona no es dona, sino la pubilla mes pubilla de tot el Plá d' Urgell?

—A bodas me convidas, home, á bodas me convidas; perque 'm fá poca gracia alló dels castellans: *contigo pan y cebolla*. Ja sabs que á mí m' agradan mes las xulles que 'ls llegums.

—Pro es que ignoras que ab sos fums de senyora y majora, aquell mal major, vestit ab

4 VORA J. RIU, ESTUDI
PER J. TORRES GARCIA

faldetas, ha fet morir corsecats y avergonyits als quatre infelissos que ja fan malvas?

—Podrías dirme si hagueren mort, si en lloch de visitals el metje els hagués dat una mirada el manescal?

L' hereu quedá mirantse al seu germá, meravellat d' aquella sortida de peu de banch. Mentres tant, el cavaler anyadia.

—Donchs es cert que solsament el manesca els haguera entés la malaltía.

—Arréglat. Y que Deu te donga la sua santa benedicció—digué el gran compadintlo.

—Y tu, hereu—respongué l' Estudiant tot rient—amagat del rey Herodes, perque si t' arriba á axampar, te degolla com un xay. T' ho jur.

IV.

Podía pagás cualsevol cosa pera veurer al Sebastiá el día del sacrifici, cuan ab un acompanyament de lo bo y millor de Montalbá y de la rodalia, fent la mitja rialla com sempre, y com sempre tranquil y seré, caminava cap á l' iglesia pera rebre de mans del senyor rector la florida creu de la galana Rosa.

Ab sa capa del panyo castany mes fi de Sabadell, portada ab una magestat, una gracia y una naturalitat que dava gust; ab sa gorra musca, plegada á la gargé damunt del pols esquerra; ab son gech de coll alt, fet de finissim panyo negre; ab sa ermilla de vellut de seda groga ab ratillas blavas, negres y vermelles, y adornada ab dos rengleres de botóns de plata; ab sa calsa curta de la mateixa roba que 'l gech, cenyida ab una faixa de seda roja; ab sas mitjas negres, que com si fossen fetas per mans d' una aragonesa, dibuixavan l' elegantíssim perfil de sas pantorrillas, dignes d' una estatua grega; y ab sas sabatas baixas, que lluhían grossa sivella de plata, l'Estudiant era 'l tipo de la hermosura de l' home catalá, elegant, mascle y convensut sens afectació de son valer, de sa forsa y principalment de sa dignitat.

—Y que un home tan galan y ben plantat hage de morir de mala mort!—pensava mes d' una filla d' Eva, condolguda (no per egoisme, sino per caritat), de la mala sort del Sebastiá.

Y encara, las que així pensavan, no s' havían pogut treurer del cap tan misericordiós

pensament, cuan vetaquí que me 'n arriba á la plassa el seguissi de la Rosa, portant al mitj á la núvia.

JOSEPH M.ª PALLÉS ALIER.

(Seguirá.)

RECÓNS DE CATALUNYA

UN ENTERRO Á POBLE

L'antich tronch.

Dalt del cim d'una serra gegantosa
hont hi penja son niu l'áliga ayrosa,
s'aixeca, confonentse ab el celatje,
d'un teix el tronch, sens fullas ni ramatje.

S'aixeca ploraner y ab greu tristura
com orfe nin rublert de desventura;
que sent el pobre tronch una anyoransa
per el vell bosch que n'era sa gaubansa.

Com desgraciat sofrint pés de cadenas,
imatje es de dolor, d'amargas penas,
al véures despullat, sens companyia,
al veure tant torment, tanta agonía.

Y está més trist cuan per' tirar-lo á terra
hi puja el llenyater á dalt la serra,
mes ell, altiu, las sevas mans destrossa
y totas las destrals robust esmoassa.

No'l destruhíu; deixeu que aquest tronch plori
á sos altres germans fins á que's mori.

JOAN FERRATÉ.

Leueger repás de literatura y Arts portuguesas contemporáneas ⁽¹⁾

ANTONI SOARES DOS REIS

Soares dos Reis no era, físicament, lo que costumém anomenar un home ben plantat. Ans al contrari. Alt y magre, sa fisonomia presentava detalls d' una rudesia que més s' acentuava ab el negrúm retenyit de la esquerra y embullada barba. Ningú, de conéixer, hauria endevinat en aquell tipu vulgar la inteligencia d' un gran artista de cor.

Se tenia de tractarlo, escoltarli la convicció y el sá criteri que desplegava en cuestións d' Art, compéndrel, nó missántropo, mes sí un ser aislat, casi solitari, en qui la incredulitat y una filosofia un bon xich massa pessimista, tenian, fatalment, d' influir en una naturalesa y genit aixuts y exaltats.

Perqué en Soares dos Reis vivía sols del Art y pera l' Art, ja que contradit en sas primeras aspiracións per part del qui, millor que ningú, devía encoratjarli la vocació, el seu pervindre tenia de ressentirse, sens dubte, del allunyament social en que sas facultats se desenrotllaren.

Fou llarga y treballosa la formació d' aquell geni. Devegadas la lluyta horrorosa que sostenia ab el gegant que després devía avassallar-lo, arribava á rendirlo. Empró un día la llum se feu clara en son esperit cegat per erros de visualisme d' una escola equivocada, y el gran artista aparegué ab la espontaneïtat d' una brillantor sorprenent. Els assumptos d' Art

eran els únics que de debó 'l preocupavan y d' aquesta manera els arrebataments de sa inclinació sobressortian ab el calor que prenía en las polémicas de tal naturalesa. Aquets arrebataments y la intransigencia que manifestava en determinats principis, comensaren á atréureli el nom d' insufrible. Empró res tan equivocacó com aixó, ja que vivint en la intimitat d' aquella existencia d' artista, s' arribava á descobrir sa hermosa ánima.

L' amistat era, per ell, un culte, y tan gran, que, cuan la fatalitat li falsejava una d' aquestas inclinacións arreladas á la vora 'l cavallet de son estudi ó en el convit social d' alguns anys, el seu cor sagnava els pesars més crudels y dolorosos.

Com artista, ningú menys agarrat ni més honrat en sos tractes. L' obra d' Art may fou per ell una mercadería, y d' aquesta manera, posant en ella tota la escrupulositat del seu mérit, á voltas fins hi sacrificava els interesos.

—Tinch obras en las que vaig guanyarhi menys que un cualsevol terrisser!—deya ab la resignada tristesa del que may vegí entrar l' opulencia per la porta oberta de son modestísim taller, ab tot y ser, com era realment, el primer estatuari portugués del passat sigle.

En sa primera botigueta del carrer de Malmerendas, en la ciutat de Porto, y ahont actualment hi habita el gerrer Laurentino Joseph da Silva, son antich bosquejador y amich, fou hont l' artista sentí 'ls primers desenganys, fins al punt de que privat y sens medis pera poguer empendrer obras capdals que li aixequessin el nom, la necessitat l' obligava á la baixa feyna de enmotllar figuras pera 'l terrisser Rato, de Lisboa, y pera algún altre de la mateixa ciutat del Douro.

Y no obstant, aquell modest alberch fou estotx de la famosa *Anyoransa*, del *Artista en la infancia* y del colossal *Comte de Ferreira* (1877).

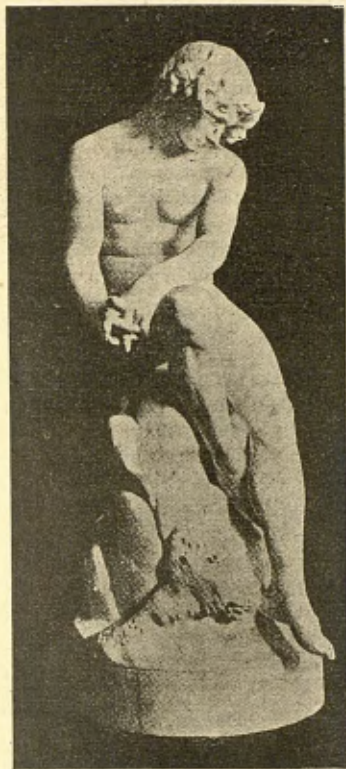
El distingit literat Ramalho Ortigão anomena á Soares dos Reis un anti-retórich y un extra-literari. Es cert, ben cert. Inventar una forma perfecta y adornarla ab una idea brillant y d' un sentiment profund, ningú com ell, sabia ferho. Y ho prova victoriosament, incomparablement el *Desterrat*.

L'ateniense creador de la estátua clásica no rebuscá models; se va enmotllar á sí mateix.

(1) Vegis els anteriors articles publicats en els números 78, 79, 81, 83, 84 y 86 de CATALUNYA ARTÍSTICA.

Gravá en Paros la figura humana, com del fanch Deu formá l'humá organisme. De sí mateix y sols ab l'aussili del cisell y del marbre de Carrara, va extreure, Soares dos Reis, son *Desterrat*.

Llegím al eminent doctor Alves Mendes, son millor biògraf, sospesém lo que respecta de la obra del eximi estatuari, diu: «Aquella gentil figura melangiosament assentada damunt las rocas de la platja; aquella desconsolada figura que aixís se

EL DESTERRAT

torsa als torments de la desgracia; aquella trágica figura que cristallisa totala seva ánima en una llágrima y deixa caure aquesta llágrima sobre las onas, es... éll propi, el mateix artista transformat en el marbre d'una estatua. No es un simbol; es un retrato. Phidias no l'hauria fet millor».

Perque tot aixó es el *Desterrat* de Soares dos Reis. El geni 'l domina á 'n ell y á sas obras. Cuan á Florencia Miquel Angelo endeviná la mort de la llibertat y la vinguda de la tiranía, va cisellá la *Mit* y l'estengué dessobre una tomba. Cuan á Roma, Soares dos Reis, sentí l'allunyament de la patria y el dol del anyorament, va cisellá 'l *Desterrat*.

La ciencia camina poch á poch, com la comparació treballosa y el raciocini acompassat; l'Art neix ràpit com la intuició genial y la paraula creadora. Y va dir Deu: *Que 's fassi la llum, y la llum va ferse* — aixó es la gran imatge del Art. D'aquesta manera tan sorprenent y tan sublim, el compregué l' eminent artista portugués.

Vaig á acabar. Sos innombrables treballs

malament se descriuhen; se senten. Es necessari véurels, meditarlos y admirarlos!

Treballs al marbre, al granet, al bronze, á la fusta; estátuas, bustos, relléus, medallóns, tot, desde l' *Alfons Henriques* y el *Comte de Ferreira*, fins al *Marqués d' Herval*, *Pinto Bessa*, *Almado* y *Hintze*, desde 'l *Sant Joseph* y 'l *Sant Joaquim* fins á la *Verge Dolorosa* y el *Cristo Crusificat* y desde la notable *Mort d' Adonis*, fins al magnífich retrato de *Pontes* ¡quina página brillant en el poema de las Arts portuguesas! Perque aquets treballs magistrals no encerclan solzament una veritable gloria: tancan y galardejan una veritable época.

Morí en l' any 1889.

IGNASI DE L. RIBERA ROVIRA.

Thomar (Portugal), 1902.

La fulla morta.

Rodant, cap al fossar
se'n va la fulla morta.
—Obram la reixa, diu,
no vinch pas tota sola.
No vinch pas sola, no,
que'ls arbres prou ne ploran;
aguayta enllá pe'l vent
si'n giran y tombollan!—

Entre ellas un vellet
camina ab una crossa;
la reixa del fossar
grinyola al vent y s'obra.
«Entréu!» apar que'ls diu;
la fulla s'hi arrombolla,
y'l vell tintinejant
hi roda'l cap y plora.

Si'n cau á la Tardor
si'n cau de fulla mortal

A. BORI Y FONTESTÁ.

*
**

A un roser que's moria de sed
vaig anar amatent á regarlo,
y á un aucell que d'amor se fonia
compaña vaig darli.

Y ara creix ufanós el roser,
y l'aucell ple de goig sempre canta...
¡Mes, jo'm moro de sed, sed d'amor
que ningú m'apaga!...

GENÍS VENDRELL.

ROMEA

El dimars de la setmana passada, día 28, va estrenarse l' esbòs dramàtic *Germinal*, original del jove Jacinto Capella.

La obra està ben escrita; l' infelís malalt diu petits monòlechs saturats de tristesa; plens de la indefinible fredor de la mort.

L' amant y ella tenen escenas delirants, passionals, que demostrarian un envejable *savoir faire*, cuan no 'ls hi impulsés un ambient tan negre.

El fondo de l' obra es massa atrevit, crú, descarnat, inverossímil, y aixó es lo que no va admetrer el públich de Romea.

En Capella, en son drama, pera salvar una inmoralitat, ne demostra com á remey un' altra també de ben grossa, y aixó no pot ésser aplaudible.

Perfectament que en el teatro se presentin els vicis y flaquesas de la societat—com va fer en Capella en *La gent del ordre*—pero que sempre, com en aquella bonica producció, mes ó menos directament se tendeixi á corregirho. Pero may á acabarho d' esqueixar.

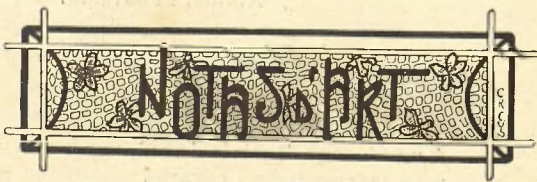
Molt be que 's prediqui contra els matrimonis, sempre y cuan la salut ó l' amor no pugui ferlos felissos. Molt be que 's desfassin, com qui vol evitar una desgracia.

Pero un cop fet, un cop un—ó millor dit, *una*—s' hi conforma ó li fan conformar—que en aixó ja demostra ella un' ànima mesquina—allavoras que s' arronsin las espalllas, que 's nuhi el cor...

Las donas tenen un nom que han de respectar, tenen un cervell—ó l' haurían de tenir totas—que ha de sapiguer posar una valla als impulsos de la sanch; la valla del honor, de la conciencia.

Esperém que en un' altra obra, en Capella, que prou té condicions pera ferho, s' aixecará de la cayguda del exòtic *Germinal*.

R. S. S.

Concert MALATS (*)

Varem sortir del teatro de Novedats ben satisfets y molt ben impresionats, per haver sentit á'n en Malats molt més artista y de més ànima que'l Malats d'avans.

(*) Retirat del número anterior per excés de material.

Al enterarnos del programa, avans del concert, fins duptárem de que en Malats pogués dedicar una part sencera á Chopin, per creurer que no era aquest el clàssic que més s'adaptava á sa especial manera de sentir, mes els fets ens demostraren lo contrari, de lo que'ns alegrém moltíssim, com també de que una de nostras grans figuras pianísticas hagi dirigit sa proa envers un altre ideal que no'l de ser un gran executant; en Malats s'ha dirigit envers la virtuositat y las interpretacions artísticas, pero artísticas de debó, que's en el terreno ahont nostre compatrici conquistarà els més falaguers triomfs; á jutjar per lo que'l distingit pianista ens oferí el divendres passat, no hi ha dupte de cap mena; que ha sofert una transformació, deixant d'esser l'executant gimnasta y'l pianista fret d'avans, en Malats, el divendres, se'ns mostrá un artista de cos enter y de sentiment exquisit, donantne una garbosa mostra en el *Carnaval* de Schuman, una de las obras que tots els pianistas volen interpretar y en la que gayrebé tots s'hi estrellan per la sozilla rahó de que paran més atenció á las dificultats d'execució que á las de interpretació, dificultats aquestas que acostuman á esser bon xich difícils de salvar en las obras de Schuman com son *Scenes d'enfants*, *Les Davidsbundlers*, *Etudes symphoniques* y'l *Carnaval* de que'ns ocupém, per esser aqueixas composicions uns veritables mosaichs artísticos construïts ab molta llibertat tècnica y quins fragments acostuman á tenir un fondo ben diferent entre sí y heterogeni en conjunt, oferint sa interpretació, per aquest motiu, un grau de dificultat gayrebé insuperable sino cauhen en mans d'un bon artista y un bon pianista; en Malats salvá ab molt garbo abduas dificultats, execució y interpretació, donant un color molt acertat á tots els diversos fragments que componen el *Carnaval* que omplia tota la primera part del programa. Va semblarnos que'l públich no's fes càrrech complet del treball artístic d'en Malats en l'interpretació d' aquesta obra, aixís com tampoch de la interpretació de la *Sonata appassionata*, de Beethoven, en la segona part, obra aquesta que havém sentit destrossar tantas y tantas vegadas per aprenents y fadrins pianistas; y dihém que al públich no li produhí gayre efecte l' *appassionata*, perque varem notar que'ls dos primers temps els rebé ab bon xich de fredor; de bon segur que si en Malats hagués executat el *Clar de lluna* hauría sigut rebuda aquesta ab moltas més demostracions, perque el públich, generalment, confón sovint l'apassionament ab el romanticisme, no haventhi dupte que la sonata que executá en Malats es molt apassionada, molt més que no'l *Clar de lluna*, y aquest apassionament del cor del home, en Malats l'ha sentit molt bé en la *Appassionata*, donantnos una interpretació que no tenim cap reparo en assegurar que fou la primera vegada que la poguerem escoltar; el públich l'aplaudí moltíssim al finalisar la segona part, mes ahont tingué una ovació per cada una de las composicions que hi figuravan, fou en la tercera part, tota ella dedicada al gran romàntic, quinas melodias sempre farán somniar á qui las escolti ab atenció y conegui un xich la historia de Chopin. Cinch obras hi figuravan: la *Polonesa en Mi b.* que fou executada d'una manera brillant y molt cuydada,

dihentla ab molts bonichs-efectes de clar y obscur y jugant els pedals ab molta oportunitat, resultant tota ella, ja que son caràcter s'ho porta, una veritable filigrana; un *Preludi en Re b.* molt senzill per sa execució, una *Balada en La b.*, un *Nocturn*, totes tres ditas ab molt bon acert y ab gran riquesa de matisos (especialment el *Nocturn*), y per últim la *Polonesa en La b.* executada ab molta brillantor; aquest últim número del programa, que tantas y tantas vegadas havém sentit, sempre ha tingut desgracia, y tocantla en Malats no va poguerhi faltar tampoch, puig siga pe'l cansament físich, siga per posar tot el cuydado en las dificultats de sa execució, li va mancar en alguns moments la seguretat en els pedals, entelant un xich el bon efecte d'algunas repesas del tema principal. No obstant deu dispensarse aqueixa falta, si's tè en compte el gran mecanisme y dificultats que ofereixen algunas de las obras que componían el programa, quina elecció agraím á'n en Malats, en particular tota la tercera part, ja que ab ellas poguerem apreciar y endevinar l'ánima d'artista que posseheix y que en el concert que ressenyém se'ns presentá ben pura y sens cap mena d'efectisme.

Al piano "Steinway", que li facilitá la casa Astort, haurán de donarli una repassada, puig tota la vetlla del divendres estigué molt imprudent ¡es un problema irresoluble aquest dels pianos! quin no te un vuyt te un nou; aquest que tenia veus bonicas y que cantava molt bé, alguna de las barretas-soports dels apagadors tocavan á las cordas; lo dit: es un problema pe'l que no's trobará may solució.

*
* *

Concert de la FILARMONICA á Novedats

Varem tenir ocasió, el dimecres 29 de Janer, de sentir al nostre pahisá el jove Mtre. Ribera.

El programa que va oferirnos bastava pera deixar satisfet al més exigent. Quatre composicions figuravan en el programa: l'obertura *Egmout*, de Beethoven, *La morada dels benhaurats*, de Weingartner, *Els Mestres Cantors*, de Wagner, y el *Faust*, de Listz; aquesta última era la més desitjada per tots els que sabém els écsits que ab sa interpretació s'ha guanyat per l'extranger el Mtre Ribera.

La morada dels benhaurats sigué, á nostre judici, molt ben interpretada, mes no'ns va convencer del tot la concepció musical d'en Weingartner per esser massa abstracta y venir desenrotllada molt convencionalment, buscant en certs moments l'efecte artificial per mitj de detalls orquestals que no sempre son veritables ni adequats á lo que representan. Si'l Mtre. Ribera 's determina á donarnos un altre concert, li aconsellém que procuri que's destaquin més els temas, del conjunt de l'orquesta, puig l'altre dia s'hi notava alguna confusió, (es una impressió particular que reberem en nostra manera de sentir la música del género d'aquesta obra.)

Del *Faust*... ens va semblar que á Barcelona no hi havia una orquesta prou preparada per'executarlo com es degut, puig en la primera y segona part s'hi notá bon xich de confusió en el quartet, y poca seguretat en la fusta. La segona part fou executada bé, pero molt bé, ab gran riquesa de detalls, y molta de-

licadesa d'interpretació tota ella. Ignorém els ensaigs que tingué l'orquesta, mes ens sembla que n'hi feyan falta uns cuants més pera poguer executar aquesta obra qu'es bona y gran de debó, y que desitjém tornar á sentir, puig per esser una primera audició no poguerem férnosen cárrech ben complert.

L'obertura *Egmout* molt ben ajustada y *Els Mestres Cantors* ab el temps un xich precipitat per lo qu'estém acostumats á sentir en altres concerts.

No podém menys de felicitar coralment al Mestre Ribera pe'l triomf del concert que ressenyém, y en bona fé desitjém que ben aviat ens en dongui un altre, perque's vegi que d'entre'ls catalans també'n surten mestres de debó, y que pera sentir bons concerts y música ben interpretada no es necessari recórrer al extranger.

*
* *

Concert de la CATALUNYA NOVA

Una de las cosas que'ns sabgreu, pero molt de greu, es el no poguer dir bé, forsa bé de tot lo que passa per nostre judici, y en el present cas de jutjar á la "Catalunya Nova" ens trobém ab l'im prescindible necessitat de dirne mal; y si fossim apassionats al enraonar, com alguns altres, extremariám la nota fins á fer una crítica crúa y dura en extrém.

No sabém á qué, ni á qui atribuir la decadencia cada día més marcada que s'observa en "Catalunya Nova", que havia conquerit una superioritat artística y una envejable reputació mentres estigué en mans de son fundador el Mtre. Morera; ¿es insuficiencia del Mestre Gay? ¿es poca voluntat per part dels coristas? ¿es falta d'energía y d'ideal en el conjunt de la Societat? No ho sabém, ni volém saberho, perque nostra imparcialitat ens obligaría á ferho públich; quedí pe'ls que coneixen las interioritats de "Catalunya Nova".

El concert en obsequi á sos protectors, donat dijous passat, dia 30 de Janer, fou un'altra proba de la gran decadencia que avans hem dit; totes las pessas del programa foren destrossadas y interpretadas ab un mal gust notabilíssim, com podrian observar tots els que varen assistirhi y escoltaren *Las flors de Maig*, *Els Xiquets de Valls* y *La Primavera eterna*; las únicas que pogueren esser escoltadas foren: *Lo somni d'una verge*, d'en Clavé, la *Cansó de taberna* y'l *Barquejant*, de Mendelssohn.

De totes las altras cansons populars que s'executaren, género en el que s'ha dedicat molt el Mtre. Gay, y de las que sempre'ns en serveix una bona racció, sols dirém, parlant de sa armoniació, que aquesta es vulgaríssima, y que, una de dugas, ó te molt mal gust el Sr. Gay, ó no hi entén futilla.

El públich aplaudí molt... pero com se tractava d'un concert donat en familia, no hi ha que ferne cas del écsit que obtingué "Catalunya Nova" cantant *La lletja*, *Els Segadors*, *La Marsellesa* y *El Rector de Tortellá*. Aquesta última cansó, valdria més que's retirés dels programas, per esser indigne de figurarhi, com molts altras n'hi han, y que sols quedan pe'ls coleccionistas y conreuhadors del género popular.

JOSAPH BARBERÀ.

*
* *

A CA'N PARÉS

Exposició Degouve de Nuncques

Pocas vegadas hem ressenyat una manifestació artística ab el recel d' avuy. La explicació es senzilla y pren peu en els diferents aspectes baix els que pot esser considerada la personalitat á quí ens referim.

Es innegable que, dintre la tendencia general que reflectan sas obras, podría fersen una divisió accidental considerant el treball de imaginació en las impresions subjectivas de la realitat estudiada. El veyém, per exemple, sumament aparatós de forma y poch intens en l' emoció de las obras números 16, 17 y 18, en las que la fantasía l' arrastra á un convencionalisme marcadíssim, á certas llibertats en el color y dibuix que considerant son talent ens demostran el carácter extern de las mateixas.

Per aqueixa qualitat ens expliquém que l' efecte de las tres produccions, resulti altament estatic. A nostre modo de veure, la vida de las arrels de olivera ahont hi ha buscat l' efecte (nota núm. 17) resulta morta y fins ens atreviriam á dir *fossilificada*, ben diferenta de la que havia somiat y que veyém en las boyras qu' enterboleixen la montanya y en las des composicions de llum hermosíssimas, que s' hi espargeixen, veritablement enlluernadoras y vibrantas.

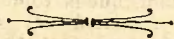
Baix un aspecte mes definitiu pot estudiarse en las obras números 19, 20, 15, 21, 22 y altrás quins números no recordém. La vritat del efecte resplandeix ab mes forsa. La visió se deixa entreveure ben serena. L' armonía entre l' emoció y la execució, resulta perfecte, produhint l' efecte, sense violencias ni amaneraments de cap mena. Sincerament creyém que en aquestas produccions hi viu la veritable personalitat de Mr. Degouves que sent la realitat y exteriorisa l' impressió despullat de las influencias extranyas que s' amagan en las obras anomenadas en la primera part de la ressenya. Son absolutament sevas y directas.

D' entre ellas, sense regatejarli l' aplauso que mereixen, l' impressió de posta (núm. 19) fundament sentida y ab molta intensitat de color. Sas notas de las grutas d' Artá (núms. 20 y 21). Una nota matinal de mar, de molt espay y transparencias cristallinas; una impressió primaveral, quina taca blanca dels ametllers florits resulta deliciosa dintre la tonalitat del pahisatje, reconeixém l' impressió de nit (núm. 22) com l' obra capital de l' exposició y la que mes diu en be de Mr. Degouves.

Es una impressió justíssima, en la que 'l sentiment de l' hora hi queda ab una poesia sumament refinada, fent pressentir el somni blau d' aquella vall dormida. En ella hi veyém el autor sumament intens é intelectual. Aqueixas son las nostras impresions respecta á l' anomenada *novetat* per alguns crítics.

Respecta á las produccions de la seva muller, constitueixen un treball sumament afillgranat y perfecte en sos mes petits detalls, si be baix un caracter si fa ó no fa decoratiu.

L. NEGRE.

Bibliografía.

LLIBRES Y PERIÓDICHS REBUTS EN AQUESTA REDACCIÓ.

DIÁLECH *infantil, religiós y festiu, pera la nit de Nadal.*

ACTOS DE RELIGIÓN.

Abduas obretasson dos opúscols escrits per F. M. C., presbiter.

LA VETLLA DELS PASTORS.—*Cansó de Nadal.*

Es la XIX de las cansons populars catalanas que ab acullida creixent veuen la llum en aquesta ciutat y's venen al infim preu de 10 céntims en el seu dipòsit: Rambla de las Flors n.º 11.

Com totas las anteriorment publicadas conté un bon apléch de curiosas notas folk-lóricas.

LA VEU DE MONTSERRAT.—*Revista mensual de Vich.*

La importancia d'aquesta publicació es ben notoria entre'ls que's preocupan per nostre moviment literari y históric. Comensa l'any XXV de sa publicació y ostenta treballs molt valiosos, entre altres una poesia de nostra distingida colaboradora María Castells de Descatllar.

No cal dir ab quin gust hi establím el cambi.

LA ESPAÑA INDUSTRIAL.—*Revista de Ciencia, Art, Agricultura, Industria y Comers, que's publica á Madrid.*

Es un periódich ben escrit que conté curiosos treballs literaris y d' investigació.

Queda acceptat el cambi.

Ab el present número repartim el plech 23 consistent en 8 planas del poema

CANIGÓ

una de las obras més genials del gran poeta MOSSÉN JACINTO VERDAGUER, quina primera edició catalana está agotada.

Al oferir al públich la nova edició d'aquest poema, joya de las llettras patrias, recordém á nostres suscriptors antichs y als que vinguin á serho desde'l número 64 fins á la terminació de l'obra, la promesa que férem de regalar pera la encuadernació del tomo unas luxosas tapas en pasta y dorat.

Al final donarém las *Notas* explicativas y el retrato del autor.

IMPORTANTÍSSIM

Faltan pocas setmanas pera terminar l'hermós poema **CANIGO**, en quin final son ilustre autor hi ha afegit un treball literari que no figura en la primera edició agotada d'aquesta obra.

Tenim el gust d'anunciar á nostres volguts favoreixedors que la realisació de nostres lloables propòsits referents á que nostra **BIBLIOTECA LITERARIA** siga de las més valiosas que's publiquin, figuranthi en ella tot quant de notable han produhit las lletras catalanas, es ja un fet, puig que després del **CANIGÓ**, repartirém en las mateixas condicions y forma, una nova edició de la novela

LA PAPALLONA

obra popularíssima, original del eminent novelista en

Narcís Oller

corretgida y esmenada expressament pe'l mateix autor y seguida del **JUDICI CRÍTICH** que feu d'aquesta obra el célebre novelista francés **EMILI ZOLA**.

Al propi temps ens plau adelantar la noticia de que tenim també en cartera, pera seguir á **LA PAPALLONA**, un llibre del genial poeta

Apeles Mestres

titulat

CANSONS

á una de quinas parts de l'obra, que dintre del tomo será dividida en tres séries, está donant els darrers retochs son eximi autor.

Ab rahó repetim qu'es un fet l'enlayrament de nostra **BIBLIOTECA LITERARIA**, donchs las mostrás no poden desmentirnos.

Aixó prometíam y aixís cumplim.

Darrerament ha tingut lloch en la societat "Lo lli d'aigua,, una escullida vetllada literaria-musical, que's vegé concurregudíssima per un distingit auditori. Varen llegirse moltas poesías catalanas, entre ellas *Lo baster del Esquivol* del malaguanyat Frederich Soler, essent totas escoltadas ab gust y molt aplaudidas. La distingida senyoreta Palazón ens feu sentir dugas cansons catalanas, *La flor de la Inmortalitat* del mestre Ferrer y *La Mare de Deu* d'en Nicolau, que las cantá ab una justesa admirable, especialment la segona, per lo que sigué molt aplaudida. Aixís mateix sigué molt festejada la senyoreta Pons que cantá una cansó castellana y executá ab bastanta seguritat un vals al piano. Prenguerem además, part en l'esmentada festa el coro «Colla de la fartanera» y «La filantrópica,,.

Tots els que prestaren sa cooperació á la vetllada, foren obsequiats al acabar, ab un espléndit banquet per la Junta de «Lo lli d'aygua,,.

Hem rebut del establiment tipo-litográfich de Paulí Ventura, de Granada, la convocatoria á un Concurs artístich de cartells que dita casa anuncia entre els artistas d'Espanya pera premiar ab 500 pessetas el millor model propi pera anunciar las festas del Corpus d'enguany en aquella ciutat.

El plasso de admissió fineix el 15 d'aquest mes á las 10 de la nit. El tamany que han de tenir els models es de 250x127 centímetros y deixant un marge de 6 centímetros per costat.

Tots cuants vulgan enterarse de las condicions de la convocatoria, poden passar per la nostra Redacció, hont la trobarán de manifest, ó bé poden dirigirse á la casa de Paulí Ventura, Mesones, 52, Granada.

Ha quedat constituïda á Tarragona l'agrupació *Juventut Catalanista*, adherida á la "Associació Catalanista de Tarragona y sa comarca", proclamantse la següent Junta Directiva: President, Francesch A. Nel-lo; Vispresident, Antoni Danús; Secretari, Antoni Renau; Bibliotecari, Antoni Almató; Tresorer, Gabriel Ballester; Vocals, Jaume Montllé, Antoni Vallbona, Ezequiel Aguadé y Joan Perull.

Desitjém á la naixent agrupació molts anys de vida pera bé de nostra adorada Catalunya, y li retorném ab goig l'abrás de germanor que'ns envia.

A NOSTRES LLEGIDORS

Tots aquells que vulgan encuadernar luxosament el tomo del segón any de **CATALUNYA ARTÍSTICA**, en pasta y daurat, poden presentar á nostra Administració tots els folletins en bon estat, y mitjansant 1'50 ptas. se'ls hi encuadernará.

Además, tenim el gust d'oferir al públich las coleccions de **CATALUNYA ARTÍSTICA** als següents preus:

Any 1900.—Un tomo encuadernat luxosament junt ab el regalo de las obras dramáticas: *La germana gran* (comedia en 3 actes d'Albert Llanas), *L'últim Conceller Rafel de Casanova* (cuadro históric, de Ayné Rabell), y *Lo full de paper* (drama en tres actes de Pere Antón Torres)..... 450 ptas.

Any 1901.—Un tomo encuadernat (periódic), mes el tomo de *Novelas*, (ab 114 gravats) també encuadernadas, apart, junt ab el regalo de las obras dramáticas: *Lo full de paper* (drama), *Els dos Cunills*, *Cartas que no lligan*, *Un eclipse de lluna*, *Riu avall* (drama), *L'Argent viu* y *Toalla Friné*..... 9 ptas.

Els dos tomos (anys 1900 y 1901), ab el tomo de *Novelas* y totas las obras dramáticas encuadernadas en rústega 11'50 ptas.

De manera que prenent tot lo publicat per **CATALUNYA ARTÍSTICA**, el comprador pot obtenirho ab una rebaixa de **DUGAS PESSETAS**, entenentse sempre que no hi va inclós el gran poema de Mossen Jacinto Verdguer **CANIGO**, pera quina adquisició es imprescindible suscriurers desde'l número 63 (ab dret á las **TAPAS** luxosament tiradas exprofés pera la nostra edició, y que **REGALAREM** als suscriptors) advertint á tothóm que'ls tomos d'aquesta hermosíssima obra, un cop acabada, se vendrán á **CINCH** pessetas l'exemplar en totas las llibrerías.

Cumplint lo que veníam anunciant desde fa alguns números respecte á la celebració de **petits Concursos Artístichs y Literaris** dintre del corrent any, convoquem avuy el primer de dits Concursos, ben convensuts de que 'ls modestos estímuls ab que obsequiarém als concuheadors del Art y de las Lletas serán tinguts en consideració y que tothom ne pendrà la bona voluntat.

Es un camí obert que pot seguirse un día ab més amples proporcions. Lo important es que'l camí, per menut que siga, s'obri: pot aixamplarse ab molt temps de caminarhi.

Avant donchs.

Primer petit Concurs de CATALUNYA ARTÍSTICA

S'ofereix un **Premi** consistent en **CINQUANTA** pessetas al autor que presenti els *tres millors dibuixos* que tracti cada hù: **Pahisatje, Ornamentació y Figura.**

Els autors que vulgan concórrehi, deurán tenir en compte las següents condicions:

1.ª Se deixa al bon gust d'ells l'assumpto dels temas y las dimensions del tamany; pero cal adverti'ls que'ls dibuixos premiats, al gravarse, haurán de reduhirse al máxim d'una plana del nostre periódich.

2.ª Es indiferent que'ls dibuixos estigan executats en cualsevol procediment, pero que'l que adoptin no pugan fer desmereixer la reproducció.

3.ª Cal que'ls *tres dibuixos* que remeti cada autor, vingan, naturalment, sense firma. N'hi haurá prou en que vagin enfaixats y en la faixa hi sobressurti un lema ben visible y en lletra clara, pera que, cas de resultar premiats els d'aquell plech, pugan cridar-se al autor del lema pera que firmi sos originals avans de manarse gravar.

4.ª Els dibuixos premiats se publicarán dos números després al en que's fasse públich el Veredict.

5.ª El Jurat Calificador se reserva el dret d'adjudicar els Accéssits que crega justos. Aquestas distincions consistirán en la entrega d'un acreditatiu firmat pe'l Jurat en plé. Els dibuixos que obtingan Accéssit també serán publicats dintre'l cos del periódich en números successius.

6.ª El plasso pera l'admissió dels treballs se tancarà per tot el día 22 del present Febrer.

Aixís ho acordá en aquesta ciutat el día 23 del mes passat, el Jurat Calificador, compost dels eminents artistas: **Modest Urgell, Apeles Mestres, Lluís Graner, Ramón Casas** y nostre Director **J. Ayné Rabell**, á qui deurán dirigir-se tots els treballs.

CATALUNYA ARTÍSTICA

SETMANARI IL-LUSTRAT de Literatura, Arts y Teatros

Redacció y Administració: — Raurich, 20, principal. — (Hi ha bussó á la porta.)

DIRECTOR: **J. AYNÉ RABELL.** — ADMINISTRADOR: **BARTOMEU LLURÓ**

16 planas de text degut als millors prosistas, poetas y crítichs regionals. — 8 de folletí literari. —

Gravats y dibuixos de notables artistas.

PREUS DE SUSCRIPCIÓ: BARCELONA, trimestre 2 pessetas. — FORA, mitj any 4 pessetas.

EXTRANGER un any 12 franchs. — NÚMERO CORRENT, 15 céntims. — NÚMERO ATRASSAT, 20 céntims.